

ändrade regler för aktievinstbeskattningen så att vid aktieinnehav av mer än fem år två procent av försäljningssumman för varje år under den tid som aktien innehafts, dock högst sammanlagt 20 år, skall få dragas av försäljningssumman innan beräkning av skattepliktig inkomst enligt schablonmetoden företages, varigenom penningvärdeförsämringen under innehavstiden beaktas,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att denna lagstiftning bör gälla som ett provisorium samt hemställa om ny utredning av aktievinstbeskattningen med iakttagande av i motionen angivna synpunkter, samt

B) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga ändringar i författningstexten.

Stockholm den 29 april 1966

Gunnar Hedlund (cp)

Bertil Ohlin (fp)

Nr 918

Av herr Hermansson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till lag om ändrad lydelse av 35 § 2 och 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Utgångspunkten för en diskussion om aktievinstbeskattningens höjd bör enligt vår mening i princip vara att realiserade kapitalvinster beskattas i samma utsträckning som vanlig inkomst. Detta sker ju redan enligt gällande skattelagstiftning vid försäljning under de två första åren av innehavet, en regel som flyttats över i förslaget till lag i prop. nr 90.

Några grundade skäl varför avsteg från denna princip skulle göras vid försäljning av aktier m. m. efter längre innehav har icke framförts. Det är visserligen sant att motivet för denna beskattning av kapitalvinster på aktier till 100 procent ursprungligen var att motverka spekulation. De förskjutningar som sedermera skett i aktiemarknadens struktur har emellertid gjort att andra motiv numera är de avgörande när det gäller beskattning av aktievinster. Skillnaden mellan innehav under kort tid och under längre tid av aktier har reducerats. Det väsentliga har blivit den starka värdeökning på aktier som skett under de senaste årtiondena och som motiverar väsent-

ligt skärpta regler för beskattning av aktievinster oavsett innehavets längd.

Mot bakgrunden av denna principiella inställning kan vi icke anse annat än att de i proposition nr 90 föreslagna reglerna för beskattning av realisationsvinst vid avyttring av aktier och likartade tillgångar innebär en alltför mild beskattning. Det handlar här om ett förslag endast för en *begränsad* beskattning av aktievinsterna.

Det bör erinras om att de av finansministern föreslagna skattereglerna inte beräknas ge större skatteutfall än aktievinstutredningens förslag, nämligen en ökning av skatteintäkterna med omkring 100 milj. kronor per år, varav 70 milj. kronor kan beräknas tillfalla staten och 30 milj. kronor kommunerna. Regeringens förslag innebär alltså som helhet icke någon skärpning jämfört med aktievinstutredningens förslag. Däremot innebär det att aktier med hög tillväxtprocent får en lägre beskattning än enligt utredningens huvudregel om att 30 % av kapitalvinsten skall läggas till inkomsten, medan aktier med låg tillväxtprocent får en högre beskattning än enligt denna huvudregel. (Det bör i sammanhanget också erinras om att enligt aktievinstutredningen beräknas skatteutfallet under en övergångstid komma att bli väsentligt mindre än den angivna siffran.)

Vid remissbehandlingen och under den offentliga diskussionen kring aktievinstutredningens förslag har från flera håll anmärkts att de föreslagna skattesatserna vore alltför låga. Här kan erinras om t. ex. Landsorganisations bestämda uppfattning att den föreslagna procentsatsen icke kan godtas. Ett skatteuttag på i realiteten 15—20 % är avsevärt lägre än den för de flesta människor aktuella andelen av inkomsten, som går till beskattning. Med hänsyn till detta föreslog LO att den beskattningsbara delen av realisationsvinsten skulle vara 50 %.

LO vände sig också mot utredningens motivering för den föreslagna procentsatsen och anförde att vid beskattning av löntagarinkomster icke fäses något avseende vid penningvärdeförsämringen.

Den kritik, som riktats mot förslaget om en beskattning av 30 % av kapitalvinsten måste gälla också den av finansministern föreslagna lagstiftningen, som innebär att utredningens alternativa regel om beskattning av 10 % av försäljningssumman blir den generella regeln vid innehav överstigande 5 år. Propositionens förslag ligger nämligen som redan anförts generellt på samma nivå som aktievinstutredningens. Det handlar alltså om en mycket måttlig beskattning.

Detta omdöme gäller även i jämförelse med vissa andra länder. Den i England av Labour och liberaler nyligen införda aktievinstbeskattningen innebär att 30 procent av kapitalvinsten erlägges i skatt. Detta innebär uppemot det dubbla skatteuttaget mot vad som föreslås i proposition nr 90 och skulle vid en omräkning motsvara mellan 15 och 20 % i schablonbeskattning av försäljningsvärdet i stället för de föreslagna 10 %.

Det siffermaterial som redovisats i aktievinstutredningens betänkande an-

gående utvecklingen av aktiekurserna under efterkrigstiden synes visa att det finns utrymme för en väsentligt hårdare beskattning av inkomster genom aktieförsäljning än den föreslagna. Även andra skäl talar för att en skattesats på 10 % är alltför låg. Den 230-procentiga stegringen av aktiekurserna under efterkrigstiden motsvarar en internränta på mer än 10 procent — väl att märka avseende samtliga aktier — och därför förefaller det sannolikt att ett eventuellt psykologiskt motstånd mot aktieköp ganska snart övervinnes även vid en högre skattesats än propositionens, om nu sådana farhågor skall tillmätas vikt i detta sammanhang. Det är ju dessutom så att det är de gemensamma produktiva ansträngningarna i samhället som svarat för värdestegringarna, varför det är mer än rimligt att en skälig del av utfallet återföres till samhället.

Även fondbörsens reaktion såväl vid avlämnandet av utredningsförslaget som av propositionen visar att de föreslagna skattesatserna bedöms relativt milda.

Detta förtjänar att belysas även av en jämförelse mellan den av aktievinstutredningen resp. i propositionen föreslagna beskattningen och en s. k. real inkomstbeskattning som utgår från att hela kapitalvinsten bör beskattas. Beräkningarna har utförts av en till aktievinstutredningen knuten expert, Lennart Pettersson, och har redovisats i tidskriften Tiden nr 2/1966. Tillvägagångssättet vid beräkningen av verkan av realinkomstbeskattning bygger på värdesäkringskommitténs förslag, att inköpsvärdet för aktierna uppräknas med hänsyn till stegringen i konsumentprisindex. Jämförelsen har följande utseende:

Beskattning av aktievinster enligt olika alternativ.

Räkneexempel med utgångspunkt från kursutvecklingen under efterkrigstiden:

	Genomsnitts- aktie	Högtillväxt (Atlas Copco)	Lågtillväxt (Wivstavarf)
Försäljningssumma dec. 1964	4 200 kr.	14 740 kr.	1 430 kr.
Inköpssumma jan. 1945	1 000 »	1 000 »	1 000 »
Nominell kapitalvinst	3 200 »	13 740 »	430 »

Andel av nominell kapitalvinst, att deklarerar som inkomst enligt:

	Utredningens förslag		Real inkomstbeskattning	
Genomsnitts-	960 kr. (30 %)	420 kr. (13 %)	2 200 kr. (69 %)	
Högtillväxt	4 122 » (30 %)	1 471 » (11 %)	12 740 » (93 %)	
Lågtillväxt	129 » (30 %)	143 » (33 %)	0 » (0 %)	

Anm. Procentalen inom parentes utvisar skattepliktig del av nominell kapitalvinst enligt de olika beskattningalternativen.

Det är att beklaga att varken i aktievinstutredningens betänkande eller i propositionen föreligger någon diskussion av en sådan real inkomstbeskatt-

ning. Utan att här ta ställning till de problem som är förenade med en sådan vill vi framhålla, att en behandling av dessa problem borde ha föregått ett förslag till riksdagen.

Lennart Pettersson kommenterar den gjorda framställningen med följande ord: »Mot bakgrunden av de redovisade exemplen torde utredningsförslagets svagheter när det gäller skattesatserna framstå i öppen dag.» Detta omdöme torde i ännu högre grad kunna tillämpas på propositionens förslag, vars verkningar ju även framgår av tabellen (den mittre raden i nedre avdelningen).

För dem som under en lång tid i riksdagen och i andra sammanhang argumenterat för en skärpt beskattning av aktievinster är det givetvis glädjande om vissa framsteg nu kan ske på detta område. Det är ju heller ingen tvekan om att propositionens förslag innebär en förbättring jämfört med nu gällande regler, framför allt genom att själva principen om »evig» beskattning av vinster på aktieförsäljning knäses. Vi kan emellertid inte komma ifrån intrycket att såväl utredningens som propositionens förslag söker skjuta hela den väsentliga problemställningen åt sidan genom att stanna för en alltför låg skattepliktig del.

Såsom inledningsvis betonats bör utgångspunkten för en diskussion om aktievinstbeskattningens höjd i princip vara, att realiserade kapitalvinster beskattas i samma utsträckning som vanlig inkomst. Ett genomförande av denna princip kan emellertid sägas kräva ytterligare utredningar om verkningarna i olika avseenden. Vi anser att sådana omedelbart bör inledas. Finansministern anför ju också i proposition nr 90 att det nya systemet kan behöva överses efter viss tid med hänsyn till de erfarenheter som då vunnits.

För att icke försena ett genomförande av en skattelagstiftning, som dock innebär vissa förbättringar när det gäller beskattningen av aktievinster jämfört med nu gällande förhållanden, har vi trots de många kritiska anmärkningar som kan göras mot propositionens förslag för närvarande begränsat oss till att föreslå en höjning av procentsatsen för det belopp av försäljningssumman, som skall räknas som skattepliktig realisationsvinst, till 15. Detta innebär dock intet godtagande av det principiella resonemang som förs i propositionen och mot vilket många invändningar kan resas. Det innebär inte heller att frågan om en beskattning i någon form även av icke realiserade kapitalvinster av oss anses avförd från dagordningen.

I samband med debatten om kapitalförsörjningsfrågorna, vilken tillmätts stor vikt vid bedömningen av förslagen till en skärpt aktievinstbeskattning, anser vi det nödvändigt framhålla som vår uppfattning att näringslivets kapitalförsörjning bör kunna ordnas utan att hänsyn tas till aktieägarnas uppskrivade krav på aktiestegring och aktieavkastning. Detta kan framför allt ske genom att bestämmelserna om återlån ur AP-fonderna omprövas och fonderna i ökad utsträckning används för näringslivets försörjning med kapital och därmed också för att skapa ett löntagarnas inflytande över näringslivet.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 90 måtte dels i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förnyad utredning om aktievinstbeskattningen, grundad på principen att realiserade kapitalvinster skall beskattas i samma utsträckning som vanlig inkomst,

dels besluta att 35 § 2 mom. kommunalskattelagen erhåller sådan lydelse i det stycke under c) som börjar »Avyttrar skattskyldig egendom . . .» att som skattepliktigt realisationsvinst räknas ett belopp motsvarande 15 procent av vad han erhåller för egendomen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Stockholm den 29 april 1966

C.-H. Hermansson (k)

Erik Karlsson (k)

Henning Nilsson (k)

Axel Jansson (k)

Gustav Lorentzon (k)

Nr 919

Av herr Nordgren m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till lag om ändrad lydelse av 35 § 2 och 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Den föreslagna skärpningen av aktievinstbeskattningen har, som i propositionen (sid. 114) framhålles, ett fördelningspolitiskt syfte. Kursutvecklingen under senare år anses ha medfört »en icke önskvärd tendens till omfördelning av inkomster och förmögenhet, vilken endast till en del kan motverkas genom den allmänna ekonomiska politiken». (Sid. 102) Aktievinstskatten är avsedd att motverka denna tendens.

Vad beträffar aktiefonderna och investmentbolagen kommer emellertid skatten att i dess nu föreslagna form få följder, som inte ligger i linje med ovannämnda syfte utan i motsatt riktning.

Alla de värden, som ägs av aktiefonder och investmentbolag, redovisas vid beskattningen som förmögenhet av intressenterna i dessa slags företag. Intressenterna innehar nämligen »indirekt» — via aktier resp. andelsbevis — alla sådana värden. I själva verket är företagen endast en organisationsform för *förvaltningen* av börsaktier, trots att formellt äganderätten till dessa aktier vilar i företagen. Båda förvaltningsformerna har vuxit fram för att möj-